

Benjamin Black

El secret de Christine Falls

No eren els morts allò que semblava inquietant a Quirke, sinó els vius. Quan va entrar al dipòsit molt després de la mitjanit i va veure-hi Malachy Griffin, va notar un calfred a l'espina que resultaria profètic, un tremolor dels tràngols que vindrien. Mal era al despatx de Quirke, assegut a l'escriptori. Quirke va aturar-se a la sala dels cossos, a les fosques, entre les formes amortallades damunt els carretons, i el mirà per la porta oberta. Estava assegut d'esquena a la porta, inclinat endavant, concentrat, amb les ulleres de muntura d'acer, el llum de taula il·luminant-li la banda esquerra de la cara i projectant una lluïssor rosa i rabiosa que li traspassava la cloïssa de l'orella. Tenia una fitxa oberta damunt la taula, davant seu, i hi escrivia amb una dificultat peculiar. Això hauria resultat més estrany a Quirke si no hagués estat borratxo. L'escena li il·luminà un record de quan tots dos anaven junts a escola, sorprenentment clar, de Mal, concentrat com ara, assegut davant un escriptori entre cinquanta fervorosos alumnes més en una gran sala en silenci, amb un raig de llum que queia de biaix sobre ell procedent d'una finestra elevada. Un quart de segle després encara tenia aquell cap de foca llis de cabells negres engominats, escrupolosament pentinats i amb la ratlla de tiralínies.

En notar una presència darrere seu, Mal va tombar la cara i forçà la vista per inspeccionar la foscor tenebrosa de la sala de cadàvers. Quirke va esperar-se un moment i aleshores avançà, amb certa inestabilitat, cap a la llum de la porta.

—Quirke—va dir Mal, reconeixent-lo amb alleujament i deixant anar un sospir exasperat—. Per l'amor de Déu.

Mal anava d'etiqueta, però inusualment descordat: el corbatí desfet i el coll de la camisa blanca obert. Quirke, tot furgant a les butxaques per trobar les cigarretes, el contemplà, i va fixar-se en la manera com posava ràpidament l'avantbraç damunt la fitxa per tal d'amagar-la, i allò tornà a recordar-li l'escola.

–Treballes fins tard? –preguntà Quirke, i féu un somriure torçat; l'alcohol li permetia de pensar que era una mostra d'enginy.

–Què fas aquí? –va dir Mal, massa fort, sense fer cas de la pregunta.

Va empènyer amunt les ulleres sobre el pont humit del nas amb un cop de capciró. Estava nerviós.

Quirke assenyala el sostre.

–Una festa –va dir–. A dalt.

Mal va fer cara d'especialista, amb el front imperiosament arrugat.

–Festa? Quina festa?

–Brenda Rutledge –va respondre Quirke–. Una de les infermeres. El comiat.

Les arrugues del front de Mal s'aprofundiren.

–Rutledge?

Tot d'una, Quirke s'avorrí. Va preguntar si Mal tenia una cigarreta, perquè li semblava que no en tenia cap de seva, però Mal tampoc no féu cas d'aquesta pregunta. Va posar-se dret, arrossegant hàbilment la fitxa, encara intentant amagar-la sota el braç. Quirke, tot i que va haver d'esforçar-se, va veure el nom gargotejat amb lletres grosses a mà al damunt: CHRISTINE FALLS. L'estilogràfica de Mal era sobre l'escriptori, una Parker, grassa i negra i llustrosa, amb plomí d'or, sens dubte, vint-i-dos quirats, i més si era possible; Mal tenia gust per les coses riques, era una de les seves poques debilitats.

–Com està la Sarah? –va preguntar Quirke.

Va deixar-se caure pesadament de costat fins que l'espatlla trobà el suport del marc de la porta. Li rodava el cap, i tot se n'anava

cap a l'esquerra. Era en la fase compungida d'haver begut massa i saber que no s'hi podia fer res a banda d'esperar que els efectes s'esvanissin. Mal li donava l'esquena, estava posant la fitxa en un calaix de l'alt arxivador gris.

–Està bé –va respondre Mal–. Hem estat en un sopar dels Cavallers. L'he enviada a casa amb un taxi.

–Cavallers? –va dir Quirke, badant els ulls amb expressió de son.

Mal es tombà cap a ell amb una cara buida, sense expressió, amb les lents de les ulleres llampegant.

–De Saint Patrick. Com si no ho sabessis prou.

–Ah –va fer Quirke–, ah, sí. –Semblava que s'esforcés per no riure.– En qualsevol cas –continuà–, deixa estar què feia jo; què fas tu aquí baix entre els morts?

Mal tenia el costum de fer sobresortir els ulls i elevar sinuosament la seva silueta ja llarga i prima, com si seguís la música de la flauta d'un encantador de serps. Quirke va haver de meravellar-se, i no per primera vegada, davant el llustre polit d'aquells cabells, la llisor del front que hi havia a sota, el blau acerat i immaculat dels ulls darrere els vidres gruixuts de les ulleres.

–Havia de fer una cosa –va respondre Mal–. Tenia una cosa per comprovar.

–Quina cosa?

Mal no va respondre. Observà Quirke i va adonar-se com estava de borratxo, i li va sorgir una freda lluïssor d'alleujament a la mirada.

–Te n'hauries d'anar a casa –va dir.

Quirke va pensar a contradir-lo en això –el dipòsit era el seu territori–, però una vegada més perdé tot l'interès sobtadament. Va arronsar les espatlles, i amb Mal encara observant-lo va tombar-se i s'obrí pas en ziga-zagues entre els carretons amb cossos. A mig travessar la sala, va ensopegar i allargà ràpidament el braç cap a la vora d'un carretó per recuperar l'equilibri, però únicament acon-

seguí d'agafar el llençol, que cedí en la seva mà amb un llampec blanc sibilant. Se sorprengué de la fredor enganxosa del niló; tenia un tacte humà, com una caputxa solta i glaçada de pell sense sang. El cadàver era el d'una dona jove, prima i de cabells grocs; havia estat bonica, però la mort li havia robat les faccions i ara podria ser un gravat en esteatita, primitiu i sense expressió. Alguna cosa, el seu instint de prosector potser, va dir-li quin seria el nom abans que mirés l'etiqueta lligada al dit del peu.

—Christine Falls—murmurà—. El nom t'escau.

Mirant-la amb més atenció va fixar-se en les arrels fosques dels cabells al front i a les temples; morta, i ni tan sols una rossa de debò.

Va despertar-se hores més tard, caragolat de costat amb la sensació vaga però apressant d'un desastre imminent. No recordava haver-se ajagut allà, entre els cadàvers. Estava glaçat fins als ossos, i duia la corbata de gairell que l'estava escanyant. Va seure i s'escurà la gola; quant havia begut, primer al McGonagle i després a la festa de dalt? La porta del seu despatx era oberta: per força devia ser un somni que Mal hi havia estat. Va fer girar les cames cap a terra i àgilment es posà dret. Sentia que el cap se n'hi anava, com si li haguessin alçat la tapadora. Aixecant un braç, saludà cerimoniosament els carretons, a l'estil romà, i caminà rígid i de costat per sortir de la sala.

Les parets del passadís eren d'un verd mat, i la fusta i els radiadors duïen un gruix de les moltes capes d'una cosa d'un groc biliós, brillant i enganxós, era més unes farinetes escrostonades que una pintura. Va fer una pausa al peu de la incongruentment majestuosa i àmplia escala—l'edifici havia estat en origen un club per a calaveres de la Regència—i se sorprengué de sentir dèbils sons de la gresca que encara es filtraven procedents del cinquè pis. Va posar un peu a les escales, una mà al passamans, però tornà a aturar-se. Metges

joves, alumnes de medicina, infermeres tot carn: no, gràcies, d'això ja en tenia prou, i, a més, els joves no l'hi volien, per començar. Va tirar endavant pel passadís. Tenia una premonició de la ressaca que l'esperava, mall i molls a punt. A la sala del porter nocturn, al costat de les altes portes dobles de l'entrada principal, un aparell de ràdio sonava tot sol amb el volum baix. Els Inkspots. Quirke taral·lejà la tonada per a ell mateix. «És pecat dir una mentida.» Bé, això era del tot cert.

Quan va sortir a les escales, el porter era allà amb el guarda-pols marró, fumant una cigarreta i contemplant una sorruda alba que trencava darrere la cúpula dels Quatre Tribunals. El porter era un tipus baixet i pulcre amb ulleres i cabells polsosos i un nas esmolat que s'estremia de la punta. Al carrer encara a les fosques un automòbil va passar lentament.

–Bon dia, Porter –va dir Quirke.

El porter va posar-se a riure.

–Ja sap que no em dic Porter, senyor Quirke –va respondre.

La manera com aquell ble de cabells marrons i secs estaven raspallats ferotgement enrere des del front li donava una aparença de suposició permanent i desconcertada. Un ratolí gemegaire d'home.

–Això mateix –digué Quirke–. Vostè és el porter, però no és en Porter.

Darrere els Quatre Tribunals, ara un núvol de color blau marí amb un aspecte d'intencions nefastes havia començat a enfilarse pel cel, eclipsant la llum d'un sol encara no vist. Quirke s'aixecà el coll de l'americana mentre es preguntava vagament què se n'havia fet de l'impermeable que li semblava que recordava que duia quan havia començat a beure, moltes hores abans. I què se n'havia fet de la cigarrera?

–Que té una cigarreta per deixar-me? –va dir.

El porter en tragué un paquet.

–Només són Woodbines, senyor Quirke.

Quirke agafà la cigarreta i s'inclinà sobre la flama protegida de l'encenedor, assaborint la breu i dèbil sentor del petroli encès. Alçà la cara al cel i inspirà profundament el fum acre. Com era de deliciosa, aquella primera inspiració del dia que li traspassava els pulmons. La tapadora de l'encenedor repicà quan va tancar-la. Aleshores hagué de tossir, i la gola li féu soroll d'alguna cosa que s'esquinça.

—Hòstia, Porter —va dir, amb la veu dèbil—, com pot fumar això? Qualsevol dia el tindré a vostè a la taula d'allà dins. Quan l'obri, les seves entranyes semblaran arengades.

El porter tornà a riure, una rialleta forçada, tallada. Quirke s'allunyà bruscament d'ell. Mentre descendia les escales, notava als nervis de l'esquena la mirada de l'individu, sobtadament desproveïda de rialles, que el seguia amb males intencions. El que no sentí fou una altra mirada diferent, malenconiosa, que queia en angle sobre ell procedent d'una finestra il·luminada cinc pisos per damunt seu, on unes formes vagues i festives encara es trenaven i s'ajupien.

Mànegues d'insonora pluja d'estiu agrisaven els arbres de la plaça Merrion. Quirke s'afanyà, arrambant-se a les baranes com si poguessin protegir-lo, amb les solapes de l'americana aferrades contra la gola. Encara era massa d'hora per als treballadors dels despatxos, i l'ample carrer era desert, sense ni un cotxe a la vista, i si no hagués estat per la pluja, hauria pogut veure sense impediments tot el camí fins a l'església Peppercanister, que sempre li feia l'efecte, vista des d'una distància com aquella pel creixent ample i espellifat del carrer Upper Mount, que estigués posada en un angle lleugerament de gairell. Entre les xemeneies apilonades, algunes deixaven anar fum; l'estiu gairebé s'havia acabat, hi havia una nova fredor a l'aire. Però qui havia encès aquells focs, tan d'hora? Podia ser que encara hi hagués minyones de recuina, que arrossegessin

la galleda del carbó des del soterrani abans de trenc d'alba? Féu una ullada a les altes finestres, pensant en totes aquelles habitacions en ombres amb gent a l'interior, despertant-se, badallant, llevant-se per fer l'esmorzar, o tombant-s'hi per gaudir d'una altra mitja hora en l'estofat humit i tebi del llit. En una ocasió, en una altra alba estival, passant per aquí com ara, havia sentit dèbilment, procedents d'una d'aquelles finestres, els crits d'èxtasi d'una dona, que baixaven aletejant fins al carrer. Quina esquinçadora punyalada de llàstima havia sentit per si mateix aleshores, caminant tot sol per aquí, abans que comencés el dia de tots els altres; esquinçadora i dolguda, però també plaent, perquè en secret Quirke valorava la seva solitud com un tret de distinció.

Al vestíbul de la casa hi havia l'olor habitual que mai no podia identificar, marronosa, exhausta, un alè procedent de la infantesa, si és que la infantesa era el terme per a definir aquella primera dècada de sofriment per la qual havia hagut de passar. Pujà pesadament les escales amb el pas d'un home que puja a la forca, amb les sabates xopes que li grinyolaven. Havia arribat al replà del primer pis quan va sentir que s'obria una porta al vestíbul; va aturar-se, sospirà.

—Un escàndol espantós ahir a la nit una altra vegada —va cridar-lo el senyor Poole acusadorament—. Ni aclucar l'ull.

Quirke es tombà. Poole era dret, de costat a la porta amb prou feines oberta del pis, ni a dins ni a fora, la seva posició acostumada, amb una expressió alhora truculenta i apocada. L'home es llevava d'hora, si és que dormia mai. Duia un jersei sense mànigues i corbatí, pantalons de sarja molt arrugats, sabatilles grises de pelfa. S'assemblava, pensava sempre Quirke, al pare d'un pilot de caça en una d'aquelles pel·lícules de la Batalla d'Anglaterra, o, encara millor, el pare de la xicota del pilot.

—Bon dia, senyor Poole —digué Quirke, educadament distant.

L'individu sovint era una font de lleugera distracció, però l'estat d'ànim de Quirke tan d'hora no era animat.

L'ull pàl·lid de gavina de Poole brillà venjatiu. Tenia el costum de serrar la mandíbula inferior de costat a costat.

–Tota la nit, sense parar –va dir, ofès.

Els altres apartaments de la casa eren buits, a banda del de Quirke al tercer pis, i tanmateix Poole es queixava regularment de sorolls a la nit.

–Un aldarull espantós, pam, pam, pam.

Quirke féu que sí amb el cap.

–Terrible. No hi era, jo.

Poole féu una ullada a la sala que tenia al darrere, i tornà a alçar la vista cap a Quirke.

–És a la senyora a qui molesta –va dir, abaixant la veu fins a un xiuxiueig–, no pas a mi.

Aquest era un gir nou. La senyora Poole, rares vegades vista, era una persona diminuta amb una mirada fixa, furtiva, espantada; era, i Quirke ho sabia del cert, completament sorda.

–He presentat una queixa forta. «Espero resultats», els he dit.

–Ben fet.

Poole mig aclucà els ulls, sospitant ironia.

–Ja ho veurem –va dir amenaçadorament–, ja ho veurem.

Quirke continuà pujant les escales. Ja havia arribat a la seva porta quan sentí que Poole tancava la d'ell.

Un aire gèlid el rebé a desgrat a la sala d'estar, on la pluja murmurava contra els dos grans finestrals, relíquies d'una època més rica, en què per molt ensopits que fossin els dies sempre s'omplien d'alguna manera amb una splendor muda que Quirke trobava misteriosament descoratjadora. Obrí la tapa d'una cigarrera d'argent que hi havia a la lleixa de la llar de foc, però era buida. Va agenollar-se sobre una cama i amb dificultats encengué el foc de gas amb la flama de l'encenedor de cigarretes. Amb disgust es fixà en l'impermeable, sec, tirat sobre el respatller d'una butaca, on havia estat tota l'estona. Va posar-se dret massa de pressa i durant un moment veié estrelles. Quan la visió se li aclarí, estava de cara a una

fotografia en un marc de carei sobre la lleixa: Mal Griffin, Sarah, ell mateix als vint anys, i la seva futura muller Delia, que riallera-ment assenyalava la màquina de retratar amb la raqueta, tots vestits amb roba blanca de tennis, avançant agafats dels braços en una resplendor de llum de sol. Va adonar-se amb un dèbil esglai que no recordava on havien fet la fotografia; a Boston, suposava, devia haver estat a Boston..., però havien jugat a tennis a Boston?

Va treure's el tern moll, es posà una bata i segué descalç davant el foc de gas. Féu girar la mirada per la gran sala de sostre alt i somrigué sense alegria: els seus llibres, les seves litografies, la seva catifa turca... la seva vida. Als inicis dels quaranta, era una dècada més jove que el segle. La dècada de 1950 havia promès una nova època de prosperitat i felicitat per a tothom; però no estava a l'altura de les promeses. La seva mirada s'aturà en un maniquí articulat de belles arts, d'un pam i mig d'alçada, plantat a la tauleta baixa del telèfon al costat de la finestra, amb les extremitats articulades situades en una posició de saltiró. Va desviar la mirada, arrufant les celles, però aleshores, amb un sospir d'enuig, s'alçà i s'hi acostà i retorçà la figura en una posició d'humiliació desolada que s'adequaria millor al seu mal humor matutí i a la ressaca creixent. Va retornar a la cadira i segué un altre cop. La pluja cessà i es produí el silenci a banda del xiulet sibilant de la flama de gas. Els ulls li coïen, semblava com si els haguessin bullit; els tancà, i s'estremí quan les parpelles van tocar-se, impartint l'una a l'altra al llarg de les vores inflamades un minúscul i horrible bes. Veié amb claredat en el record aquell moment de la fotografia: l'herba, la llum del sol, els grans arbres calents, i tots quatre avançant, joves i sofisticats i somrient. On era? On? I qui hi havia darrere la màquina de retratar?